

Українські футбольні команди до створення У.С.С. в 1924 році часто проводили матчі з командами інших національностей, а з 1926 року змагалися лише між собою.

Владні структури створювали різні перешкоди для функціонування українських клубів і товариств (аж до закриття), особливо, коли вони досягали успіхів.

Перешкоджало розвитку футболу відсутність майданчика, необхідного інвентаря, спортивного одягу і взуття.

ЛІТЕРАТУРА

Цапеба О.М. Нариси з історії спортивного руху в Західній Україні. – Івано-Франківськ: Лілея – НВ, 1997. – 232 с.

Черезовський Г.С. Перші змагання в копаному м'ячі за мистецтво Коломиї // Над Дніпром у лузі. Коломия в спогадах. – Торонто: Срібна сурма, 1962. – С. 243-254.

Молода громада. – Ч. 12, 24 вересня 1922 р.

Іворський В. Спортове товариство "Богун" в Серафинцях // Городеничина. Історико-мемуарний збірник. Під ред. М.Марунчака. – Нью-Йорк – Торонто – Вінніпег, 1978. – С. 464-467.

Длесницький С. Спортове товариство "Пробій" у Городенці // Городеничина. Історико-мемуарний збірник. Під ред. М.Марунчака. – Нью-Йорк – Торонто – Вінніпег, 1978. – С. 467-468.

ВІЙСЬКОВО-ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ САРМАТІВ

ВАЛЕНТИНА МИГОВИЧ

Загальноосвітня школа I-III ступеня

с.Комарово Маневицького району Волинської області

У III ст. до н. е. в причорноморські степи вдерлися сармати (інакше сармати; по-давньоіранському саоромат – оперезаний мечем), які прийшли з Закавказзя, Приуралля й Поволжя. Давньогрецький географ II ст. н. е. Птоломей аналізує на побережжі Меотійського "озера" сарматські племена язигів і солянців, далі – амазонок та алепів.

На ранній стадії формування сарматських племен серед них панував матриархат. Про сарматів Гомер розповідає, що елліни влаштували битву з амазонками (амазонок скіфи називали "ойорпата", тобто ойор – чоловік, а пата – шкура) і перемогли їх. Після перемоги на Термодонті вони, захопивши в полон велику частину амазонок, відпливли на своїх кораблях. Але на морі амазонки, вбивши на чоловіків, вирізали їх. Проте самі ж не вміли керувати кораблями, не могли користуватися ні кермом, ні вітрилами, ні веслами, тому змушені були піддатися на волю вітрам і хвилям. Так амазонки прибули на Маєтідське озеро до скіфів (Кремни ж були розташовані на землі вільних скіфів). Зійшовши з корабля, амазонки пішли вглиб лісу і невдовзі знайшли стайню коней. Вони вловили їх і почали на конях грабувати скіфські господарства. Скіфи не могли зрозуміти, що це за плем'я? Вони не знали ні їхньої мови, ні звичаїв, не бачили такого одягу. Спочатку вони вважали амазонок за чоловіків юного віку, і почали з ними битися. Але ж після битви, підібравши трупи, дізналися, що то були жінки.

Порадившись, вирішили їх більше не вбивати, а послати до них юнаків у такій кількості, скільки там було жінок.

Зустріч така відбулася. Згодом ці два табори (юнаків і амазонок) об'єдналися і стали жити разом. Прийшовши до кращого розуміння одні одних, юнаки запропонували амазонкам стати їхніми дружинами і повернутися з ними додому. На що ті їм відповіли: «Ми не можемо жити разом з вашими жінками, оскільки в нас і в них різні звичаї. Ми стріляємо з луків і кидаємо дротики, їздимо верхи і не знаємо жіночої роботи. Якщо хочете жити з нами, то виїдьмо з цієї країни зовсім» [1]. Юнаки погодилися на таку пропозицію. Перейшовши ріку Танаїд і пройшовши ще на північ від Маєтідського озера значну відстань, вони нарешті оселилися. Відтоді й стали називати це плем'я сарматами. Жінки сарматів на рівні з чоловіками їздили на полювання, на війну, ходили й зодягалися як чоловіки. Серед жінок сарматів існував звичай не виходити заміж доки, доки не вб'є хоч одного ворога. То ж деякі з них так і помирили не одруженими.

Сарматський період охоплював час від II ст. до н. е. – до IV ст. н. е. Майже єдиними пам'ятками перебування сарматів на території України, так само як і кочових скіфів, є кургани, що зустрічаються не лише в степу, але й північніше – в області Сіверського Дінця, в Середньому Подніпров'ї і на Дністрі.

Подолавши скитів, сарматські царі воювали з Понтійською державою (Боспорським царством), а в I ст. н. е. – з Римською імперією. Вони запровадили нову військову тактику, ввели нові форми зброї та кінської зброї. Багаті поховання знайдено біля села Сватова Лучка над річкою Красною Сватівського району Луганської області в Донецькій області сарматське поховання з I ст. н. е. розкопано на окраїні села Черевського Тельманівського району [2].

Сармати у степах Північного Причорномор'я, як і раніше на своїй батьківщині за Доном, продовжували в основному займатися скотарством і вели кочове життя. Вони розводили овець, велику рогату худобу та коней невеликої породи. Страбон свідчить, що вони йшли за своїми стадами, вибираючи завжди місцевість з добрими пасовиськами; взимку в болотах поблизу Меотиди (Азовського моря), а влітку – і на рівнинах.

Різноманітний асортимент предметів побуту, озброєння і прикрас, що знаходять у могилах, свідчить про існування у сарматів різних ремесел та домашніх виробництв: ковальського, бронзоліварного, обробки шкіри, дерева та ін. Головним культом для них був меч, що уособлював бога війни. Вони втикали в землю меч і з благовінням поклонялися йому.

Велике значення в житті сарматів під час їхнього просування зі степів Поволжя і Приуралля на захід мала кіннота. Вона сприяла удосконаленню організації війська, тактики і зброї. Кінні рухомі загони склалися з легкоозброєних лучників. З'явилися й кінні дружини багатих воїнів, які стали професійними загонами, що брали участь у самостійних походах у далекі краї. Під час війни сармати використовували залізні наконечники стріл. Це ще більше посилювало значення лука в бою. У II – IV ст. н. е. сармати почали застосовувати важкий лук. У зв'язку з цим поширилися великі наконечники стріл, що мали більшу пробивну силу [3]. Чого тільки не писали сучасники про стріли сарматів: «синюваті від зміїної отрути», «летюче залізо, просякнуте отрутою», «стріли, вологі від зміїної крові», – такі характеристики подає, наприклад Овідій. Сармати

...типу луків двох типів – “скіфський” (короткий з гнучкими крутими стрілами та “турський” (з великою кибіттю, середина й кінці якої негнучкі та складно вигнуті або роговими обкладками). Останній тип вони запозичили в Ірані та середньовізьських племен [4].

...застосовується в рукопашному бою. Удосконалюється й захисна броня. Сармати використовували, головним чином, панцирі з шкіри, до якої прикріплювалися рогові пластини. З’являються панцирі з комбінованим набором – ланцюжних пластин і кольчужних кілець. Разом з тим поширюються і кольчуги.

...як про це свідчать античні автори, в перших сторіччя нашої ери кіннота була надзвичайно важка кіннота катафрактаріїв. У складі їх озброєння головне місце займає довгі списи. Спорядження таких воїнів частково збереглося в так званих курганах – багатих зруйнованих похованнях біля Старобільська, Балаклі і Прикубанні.

...у битвах сарматів мали кінні бої. Тацит писав про них, що вони були дуже швидкими кінними загонами, навряд чи якийсь інший стрій їм міг бути рівним. Він же відзначав раптовість і несподіваність атаки сарматів, швидкість їхньої кидання дротиків, який перейняли у них римляни і прийом швидкого зближення з ворога. Тацит описував і тактику перемінного бою, коли сармати, залізши на коней, кидалися на ворога з піками, то наступаючи, то відступаючи, або зібраними рядами переслідували ворога натиском тіл і ударами списів.

...сарматів мали високий рівень військово-фізичної підготовки, і досягти його вони могли тільки завдяки систематичним тренуванням. У дитячих захороненнях сарматів археологи знаходять наконечники списів, що дозволяє констатувати про широке використання дітьми луків і стріл. З дитинства сармати звичалися до верхової їзди. Як зазначає В.Д.Блаватський [5], вони сармати склалися з ополчення кінних кочовиків, які з дитинства звикли до верхової їзди і якою володіли з великим мистецтвом. Цікаво зазначити, що ім’я сарматського царя, який заснував сарматську династію, в перекладі означає “володар над великими конями”. Отже, розведення, об’їждження та верхова їзда були важливими аспектами виховання сарматів. Обов’язковим було для молоді досконале володіння всіма видами і, особливо, мечем та списом. Прикладне значення мало також і використання лука. На час якого молодь знаходилася в умовах максимально наближених тренувань.

...фізична та військова підготовка сарматів обумовлювалася умовами їхнього життя і була подібною до підготовки інших кочових племен (скаутів, скіфів). Таке військово-фізичне виховання було спрямоване на формування швидкого, спритного, витривалого і вправного воїна-вершника.

ЛІТЕРАТУРА

- ... *Одиссея*: Пер. В.А. Жуковського. – М.: Наука, 1967. – 941 с.
 ... *На скітанку історії*. – К.: Наукова думка, 1998.
 ... *Сармати*. – М.: Наука, 1964. – 379 с.
 ... *Скіфские лучники*. – К.: Наукова думка, 1981. – 167 с.

5. Блаватский В.Д. Очерки военного дела в античных государствах Северного Причерноморья. – М.: Изд-во АН СССР, 1954.

MILITARY-PHYSICAL TRAINING OF THE SARMATICS

VALENTYNA MYHOVYCH

Village Komarovo Comprehensive School of I-III degree

A mode of life and conditions of life determined physical and military training of the sarmatics. It was like the training of other notadic tribes (kimmeriitsi, skifs).

Physical preparation was aimed on the development of a strong, fast, enduring skil-ful warrior-rider.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІТНЕС-СТРУКТУР

АНАСТАСІЯ МІЧУДА

Державний науково-дослідний інститут фізичної культури і спорту

Застосування маркетингу фітнес-структурою потребує достовірної інформації про стан ринку фітнес-послуг загалом та на окремій території, що прилягає до місця її розташування. Це є необхідною умовою проведення будь-якого маркетингового дослідження, а також розробки методів стимулювання споживачів фізкультурно-оздоровчих (ФОП), супутніх та додаткових послуг окремої фітнес-структури, визначення її сильних та слабких сторін тощо. Світовий досвід також свідчить, що фізкультурно-оздоровча діяльність без відповідного інформаційного забезпечення може призвести до зниження ефективності підприємництва у галузі, не дозволяє забезпечувати якість ФОП.

У розвинених країнах така інформація вже давно сформована та є доступною для усіх бажаючих, у тому числі й для комерційних фітнес-структур. В Україні сьогодні відсутня об'єктивна інформація щодо кількості, розташування існуючих фізкультурно-оздоровчих організацій (ФОО), обсягів виробництва ними послуг (базових, супутніх, додаткових), про загальну кількість клієнтів, стан і масштаби матеріально-технічної бази, вартість послуг та вжиті ними стимулюючі заходи тощо. Це значно обмежує можливості застосування маркетингу вітчизняними фітнес-структурами.

Метою дослідження є визначення місця інформаційного забезпечення маркетингової діяльності фітнес-структур.

Результати дослідження. У зарубіжних країнах застосовуються різні системи інформаційного забезпечення маркетингової діяльності фізкультурно-оздоровчих організацій.

На рис. 1, зокрема, подано схему процесу виробництва статистичної інформації, яка розроблена центральним офісом статистики Швеції [2]. Як видно на схемі, інформаційна база маркетингової діяльності ФОО розвинених країн складається як з доступних, так і з недоступних статистичних даних.